

Nordiska samarbetskommittén

Nyhetsbrev # 3, maj 2016

Innehåll

- Den nordiska välfärdsmodellen under svårt tryck
- Generationsdiskussion i Island
- Äldreboende i Keflavik - stort och fint
- Äldreråd – Island och Färöarna
- Många äldre faller
- Offentliga myndighets web-sidor ska vara till för alla
- Terrorattackerna i Bryssel
- Kalender 2016

DEN NORDISKA VÄLFÄRDSMODELLEN ÄR UNDER SVÅRT TRYCK – RAPPORTER FRÅN NORDEN

Färöarna - här finns fortfarande förslag i den allmänna debatten om att ta bort garantipensionen och ersätta den med enbart arbetspension.

Finland - regeringen vill bolagisera de offentliga tjänsterna i social- och sjukvård. Marknadsutsättningen kan bl.a. leda till högre egenavgifter vilket särskilt drabbar pensionärer.

Danmark - regeringen ger kommuner med rikare befolkning större ekonomiska lättnader än kommuner där befolkningen har lägre löner. Kommunerna tvingas göra ytterligare besparingar på barn och äldre. Dessutom planeras besparingar på pensionärers bostadsbidrag.

Sverige – här finns fortfarande inget regringsförslag om att likställa skattenivåerna för löner resp. pensioner.

EU – det talas i debatten om ett direktiv om minimilöner. Erfarenheterna säger att detta skulle pressa lönerna nedåt.

Nordiska samarbetskommittén i Harpa, Reykjavik

Den finska regeringen är under 2016 *ordförande i Nordiska ministerrådet* och man vill då få en debatt om den nordiska modellens framtid, t.ex. hur, som de säger, de samhällsliga riskerna ska jämnas ut i framtiden och vad medborgarna kan förvänta sig av de nordiska välfärdssamhällena. Detta är oroande signaler för pensionärer, som ju är beroende av välfärden.

Vid NSKs styrelsemöte framkom det alltså att den nordiska modellen är under svårt tryck och detta upprör de nordiska pensionärerna i NSK. Man ser tendenser att luckra upp grunderna för välfärden, som är allas rätt till grundtrygghet, skattenivåer som räcker till gemensam välfärd, samverkan mellan arbetsmarknadens parter och kollektivavtal. Detta skulle drabba pensionärerna hårt. Det är därför viktigt att Nordens pensionärer samverkar för att motverka dessa hot mot de nordiska välfärdssamhällena.

Den 30/9 – 2/10 2016 kommer *PRO* att fira den internationella äldredagen med att anordna ett *internationellt seminarium i Stockholm och Gysinge*. Tema blir Den nordiska välfärdsmodellen under en allt mer åldrande befolkning.

GENERATIONSDISKUSSION I ISLAND

NSKs styrelse hade möte i *Island* 9-11 maj. Där berättade LEBs ordförande *Haukur Ingibergsson* om att det i Island pågår en diskussion om ekonomiska villkor för de olika generationerna. Enligt *Haukur* måste pensionärerna vara medvetna om attityden hos andra till pensionärer. Sedan 1990 har till exempel villkoren för yngre människor på Island förvärrats och villkoren för äldre människor förbättras. En sådan utveckling skulle kunna leda till en konflikt mellan generationerna, säger *Haukur Ingibergsson*.

Haukur Ingibergsson

ÄLDREBOENDE I KEFLAVIK – STORT OCH FINT

NSKs styrelse besökte Hrafnista Nesvellir plejehjem i Keflavik. Vi blev välkomnade av LEBs ordförande i Keflaviksområdet, *Sigurdur Jonsson*.

Das Hrafnista har ett antal omsorgsboenden i Island och dessa var ursprungligen sjömanshem för äldre. Numera kan alla söka dit. I Keflavik är boendet i en modern byggnad med allehanda service; boende, omsorg, nagelvård, gym, restaurang, aktivitetslokaler etc. Boendet presenterades för NSK av föreståndaren *Hrönn Ljótisdóttir* och *Sigurbjörg Hannesdóttir*.

Hrönn Ljótsdóttir och Sigurbjörg Hannesdóttir

Sigurdur Jonsson och Birna Bjarnadóttir, LEB t.h.

Nesvellir plejehjem i Keflavik har en s.k. Lev och bo-ideologi. Verksamheten präglas av värdighet och vardagens ramar sätts av de boendes egna behov. Dessa har självbestämmande, eftersom deras tidigare rötter är viktiga hela livet ut. Är t.ex. en person van att sova länge på morgonen så gör man det även på boendet.

Här är det också viktigt att lägenheterna är ombonade, matsalen är mittpunkten och att personalen har egna kläder, inte arbetsrockar. För att komma bort från institutionsmiljön har man också ljudlösa larm. I tvätten exempelvis blandas inte de boendes kläder, utan man tvättar varje persons kläder för sig.

Vid besöket träffade vi boende, bl.a. en äldre sjökapten. Enligt honom var det stort och fint på plejehjemet. "Här är ju t.o.m. toaletten större än min koj på båten", sa han.

Hrafnista Nesvellir plejehjem drivs med pengar från den isländska staten och man har vänner som hjälper till i verksamheten, t.ex. Röda Korset.

ÄLDRE RÅD – ISLAND OCH FÄRÖARNA

I *Island* gjordes för ett par år sedan ett avtal med kommunerna, där LEB var pådrivande, om att inrätta äldreråd. Råden finns nu i nästan varje kommun och de är rådgivande i alla frågor som rör de äldre kommuninnevanorna. Det är pensionsorganisationerna som utser sina ledamöter och ordförande kan vara en person från kommunen men också från pensionärerna. Kommunen kallar till mötena med äldreråden.

På isländsk nationell nivå finns en uppgörelse med hälsoministeriet om att LEB ska ha experter i alla kommittéer som är viktiga för pensionärerna.

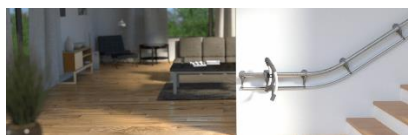
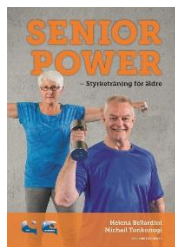
I *Färöarna* finns äldreråd i de två största kommunerna, Torshavn och Klaksvik. Här utses pensionärernas representanter i allmänna val. Kommunerna kallar till möten. I kommuner där det saknas äldreråd har Landsfelag Pensjonistas lokalorganisationer tagit på sig rollen att granska kommunen. På nationell nivå ska regelbundna samråd om viktiga frågor för pensionärerna ske mellan pensionärernas organisationer och regeringen. Detta sker dock inte alltid i rätt tid, utan regeringen skjuter ofta upp samråden, anser Landsfelag pensjonistas ordförande Arne *Thorsteinsson*.

MÅNGA ÄLDRE FALLER

I alla nordiska länder ser vi samma tendenser betr. fallolyckor, enligt en medlemsenkät i NSK.

- Fler äldre än yngre faller
- Fler äldre kvinnor än äldre män faller samt dör i fallolyckor
- Gamla får oftare allvarliga skador som ibland leder till död
- Höftfrakturer vanligare hos gamla
- Oftast fall på slätt underlag i hem och i boende
- Höga samhälleliga kostnader för fallolyckor
- Det saknas strategier mot fallolyckor i flera länder

NSKs medlemsorganisationer har också rapporterat att det finns många goda exempel på åtgärder mot fall bland äldre och gamla. Träning, broddar och dubbar under skorna och mjuka golv är några exempel. Dessutom pågår nu en intensiv utveckling av välfärdsteknologi för att förebygga fallolyckor. Exempelvis rullator i trappan, mobilapplikationer för träning och rörelsedetektorer i hemmet.

Assistep

Det är viktigt att de nordiska regeringarna tar fallolyckorna bland äldre och gamla på lika stort allvar som säkerheten i trafiken. Där kan man ju se hur framgångsrikt det är att arbeta målmedvetet för att minska olyckorna.

NSK kommer den 20 oktober 2016 att ha ett *nordiskt seminarium i Sigtuna* om förebyggande av fallolyckor och välfärdsteknologi.

OFFENTLIGA MYNDIGHETERS WEB-SIDOR SKA VARA TILL FÖR ALLA

I EU förbereds nu ett EU-direktiv om tillgänglighet till offentliga sektorns web-sidor. *AGE Platform Europe* och andra sociala nätverk i Europa är nu oroliga att denna lagstiftning kommer att utesluta människor med funktionshinder och äldre människor. Man har därför skrivit till EU och begärt att web-sidorna ska fungera för alla.

TERRORATTACKERNA I BRYSEL

Styrelsemötet med *AGE Platform Europe* i början av april blev uppskjutet p.g.a. terrorattackerna i Bryssel. Mötet ska istället hållas i mitten av juni. Vid mötet kommer en diskussion upp om framtiden för AGE. Vad är målet med AGE och hur ska organisationen arbeta? Det är främst italienska och franska

medlemsorganisationer som tagit upp diskussionen. De tycker att AGE är för ekonomiskt beroende av EU-kommissionen.

KALENDER 2016

- 17 juni – AGE Council i Bryssel
- 6-7 oktober – AGE Council i Bryssel
- 19 oktober – NSK-styrelsens möte i Sigtuna, Sverige
- 20 oktober – Nordiskt seminarium i Sigtuna. Tema är Förebyggande av fallolyckor och välfärdsteknologi
- 17-18 november – AGE General Assembly i Bryssel

NORDISKA SAMARBETSKOMMITTÉN....

...är en samarbetskommitté mellan åtta pensionärsorganisationer i sex nordiska länder.

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Färöarna
- Landssamband eldri borgara, LEB – Island
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Pensjonistforbundet – Norge
- Eläkeläiset ry - Pensionärererna rf – Finland
- SKPF pensionärererna – Sverige
- PRO Pensionärerernas Riksorganisation – Sverige

NSK:s medlemsorganisationer samarbetar till försvar för den nordiska välfärdsmodellen. Styrelsen för NSK leds av PROs ordförande *Christina Tallberg*.

NSK är också medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisationer. I AGE kallas NSK för The Nordic Older People's Organisation (NOPO). Christina Tallberg är ledamot av AGE Council/styrelse och *Rune Bugge Persson* hennes ersättare.

Samordnare för NSK är *Ewa Hedkvist Petersen*, som också är ansvarig för detta nyhetsbrev. Kontakt ewa.hedkvist-petersen@pro.se och mobil +46 70 268 0964.